

CHRISTINA OTTENBARK

Gödestadsgården

- från hemvärnsgård till hembygdsgård

Sedan årsskiftet 2010-2011 äger Fjärås hembygds-gille Gödestadsgården. Gillet köpte då fastigheten från Fjärås hemvärnsförening. Gården ligger alldeles i utkanten av Fjärås och är i folkmun mer känd som just Hemvärnsgården. Sedan hembygds-gillet tog över gården har där renoverats och fejsats. Huset har målats både in- och utvändigt, där har snickrats, nya gardiner och annan trivselhöjande inredning har tillförts och mer skall göras framöver.

Gården har naturligtvis, som alla hus och fastigheter, en historia som är värd att känna till och bevara. Med husets historia följer också kännedomen om hur livet kunde vara i början av 1940-talet och åren framöver.

Hemvärnshjälpen styrdes av kvinnor

Göran Davidsson, ordförande sedan 2001 i Fjärås hemvärnsförening och Hans Olsson, tidigare ordförande och aktiv i Fjärås Skytteförening har gjort djupdykningar i protokoll och annat arkivmaterial och berättar följande:

”Försvarsmakt, hemvärn och skytteförening har enligt hävd alltid haft ett gott och nära samarbete. Under krigsåren i början av 1940-talet hade hemvärnsmännen mycket att stå i. 1941 bildades så Fjärås hemvärnshjälp vilket får förmodas skulle vara en förening som stödde hemvärnsmännen. I deras stadgar står i första paragrafen: *Föreningens namn skall vara Fjärås hemvärnshjälp. Den skall ha till uppgift att anskaffa medel till hjälp till utrustning åt hemvärnsmännen, samt att vid lämpligt tillfälle bjuda hemvärnsmännen förplägnad av ett eller annat slag.*”

I denna förening bestod styrelsen under många år av endast kvinnor, då

Lotter på marsch.

1:a ledet Judith Karlsson o Britta Hammar; 2:a Stina Andersson (Erlandsson) och Gun Martinsson, 3:e Ines Fyrberg och Rut Erlandsson, 4:e Astrid Johansson. Mannen i hatt är Bror Hansson och damen bredvid är Hedvig Nyström. Hemvärnsmannen med händerna på ryggen vid trappan är Ivar Rösbo. Foto från slutet av 1950-talet.

ju männen hade annat att tänka på. Första ordföranden var Laura Elmqvist som sedan satt kvar som ordförande till 1948. Man kan läsa i den protokollbok som finns bevarad och som sträcker sig mellan 1941 och 1978 att första gången en man invaldes i styrelsen var just 1948. Då hade ju kriget upphört och männen hade förmodligen mer tid att delta i föreningsliv och dylikt. Vid årsmötet 1945 ändrades namnet från Fjärås hemvärnshjälp till Fjärås rusthåll. Medlemsavgiften var länge en krona men höjdes till två kronor efter några år. Detta ansågs sedan vara för mycket så man återgick till en krona. En stor del av inkomsterna bestod i att man anordnade lotterier. Då som nu är detta en god källa för många föreningar att kunna få in lite extra kapital!

Startade med en barack

1946 fick hemvärnet i Fjärås överta en barack från Koppartrans på Hisingen i Göteborg. Denna barack blev en mycket efterlängtd gård som kunde användas till möten, kurser och administration samt förvara allt material som användes vid till exempel övningar och andra tillfällen. Många ideella krafter och mycken tid, från både hemvärnet och skytteföreningen, har lagts ner både vid återuppbyggnaden av baracken i Fjärås och sedan framöver. Detta har gjort gården till det den kom att bli.

1945 bildades Fjärås Lottagrupp som hade som sin huvudsakliga uppgift att stödja hemvärdnet. De var antingen expeditionslottor eller förplägnadslottor. Expeditionslottorna hjälpte ofta till på Hemvärnsgården och förplägnadslottorna stod för utspisningen vid övningar.

Redan 1948 beslöts att man skulle mura en rökgång som skulle kunna användas från både köket och samlingslokalen men inte förrän så sent som 1974 blev det kommunalt vatten indraget.

Under åren som gått har gården byggts ut. En ny entré gjordes, en mindre barack har byggts till där kontor och en mindre samlingslokal finns. En flaggstång sattes upp 1951.

*Hemvärnsgubbar i slutet av 1950-talet.
Flaggbäraren Albin Andersson. Näste man i ledet är Jonathan Erlandsson,
sedan kommer Åke Nyström och siste man är Gunnar Johansson.*

23 mars 1950 bestämdes att alla ekonomiska utgifter för Hemvärnsgården efter 1 januari 1950 skulle bestridas av hemvärdet och de utgifter som var dessförinnan av rusthållet.

Namn- och ägarbyte

Gården bytte namn från Hemvärnsgården till Gödestadsgården 1981 och det blev då också en stiftelse som ägde gården. Denna förändring berodde mycket på att hemvärdet inte kunde söka driftsbidrag från kommunen. Ett sjunkande intresse och därmed sjunkande medlemsantal gjorde att man behövde få bidrag för drift och annat. Då hemvärdet omorganiserades 2001 blev Fjärås hemvärnsförening ägare till Gödestadsgården.

Gödestadsgården har under alla år hyrts ut och använts vid kalas och fester. Fjärås bygdegård har ofta varit för stor och Gödestadsgården har då kunnat vara ett bra komplement som festlokal. De första åren tog man ut en hyra på 25 kronor. IFK Fjärås har under åren haft åtskilliga fester i lokalen och många är de par som där ätit gott och dansat. När artikelförfattaren gifte sig midsommarafton 1968 hölls bröllopfesten i Hemvärnsgården.

Hemvärdet ut – hembygdsgillet in

2004 hämtade försvarsmakten allt material som använts av hemvärdet och som förvarades i Gödestadsgården. Detta flyttades då till Kungsbacka.

När nu Fjärås hembygdsgille övertagit ägandet av gården har vi stora förhoppningar om att kunna använda gården till allehanda aktiviteter. En ny värmepump har installerats, vilket gör att gården lättare kan användas året om. Redan nu har där varit flera olika medlemsaktiviteter. Vi har kunnat bjuda in till kort- och filmvisning, haft julpyssel, använt gården som utgångspunkt vid sockenvandring och naturligtvis för både styrelsemöten och årsmöte. I hembygdsgillet ägo finns mycket material av allehanda slag som nu kan visas för allmänheten på ett betydligt lättare sätt.

Att kunna ta tillvara en fastighets historia och ursprung gör att den än mer blir en naturlig del i en bygds historia. Vi är alla glada att vi har fått ta del av den dokumentation som finns och hoppas att vi inom Fjärås hembygdsgille skall förvalta gården och dess historia väl.